

ROMÂNIA JUSTĂ. O țară sănătoasă

Noul Program Politic al Partidului Verde (Verzii)

CE ÎNSEAMNĂ O ROMÂNIE JUSTĂ?

România are nevoie de un proiect politic care să așeze demnitatea umană, protecția mediului și justiția între generații în centrul deciziei publice. Un proiect în care statul responsabil ecologic și social creează cadrul pentru o economie verde, inovativă și echitabilă, generatoare de soluții pentru combaterea schimbărilor climatice. Un proiect de țară în stare să dea un sens comun tuturor, nelăsând pe nimeni în urmă.

Acesta este proiectul politic al noului Partid Verde: O Românie Justă, o țară sănătoasă la cap, la trup și la suflet:

Lideri responsabili centrați pe interesul public, nu corupți ghidați de interesele grupurilor restrânse din care fac parte.

Democrație

Deplină.

Legi sustenabile social și ecologic care se aplică imediat după promulgare. Respect pentru banii din taxe și impozite prin modul în care se alocă acești bani pentru investiții și cheltuieli publice.

Luptă anti-corupție, exclusiv în baza legilor, prin întărirea funcției de reglementare a autorităților publice, nu prin minimizarea rolului statului în favoarea exceselor pieței neo-liberale. Nu un stat maximal, ci un stat fără privilegii, cu autorități publice în adevăratul sens al cuvântului, supuse controlului democratic al cetățenilor.

Valorificarea eco-rațională, în avantajul tuturor cetățenilor români, a resurselor naturale și a oportunităților de finanțare europene și internaționale; readucerea banilor publici integral în circuitul public.

Dreptate socială, respect pentru diversitate, comunități unite, solidaritate umană și protecție pentru biodiversitate.

O diasporă românească tratată cu respect și prețuire pentru sacrificiile făcute și pentru contribuția importantă la dezvoltarea economică a României (5,6 miliarde de euro în 2021).

IDENTITATEA NOASTRĂ DOCTRINARĂ. ARGUMENT PENTRU CENTRU-STÂNGA

Peste tot în lume Verzii se poziționează ideologic de la centru la stânga. Partidul Verde European din care facem parte are o identitate ideologică asumată public de centru-stânga. Justiția de mediu nu se poate realiza fără justiție socială. Dreptatea socială presupune în mod organic justiție de mediu, pentru că cele mai afectate de schimbările climatice și de tranziția la o economie verde sunt categoriile vulnerabile.

Partidul Verde (Verzii) din România își asumă prin acest program politic un profil doctrinar și un comportament public, menite să-l definească de facto, nu doar de jure, ca membru al familiei verzilor europeni, cea mai progresistă forță politică de pe continent.

Provocările economice și sociale generate de schimbările climatice presupun un nou contract eco-social între stat și cetățeni, un alt mod de a decide, produce, consuma și partaja, în care etica socială, empatia, cooperarea, solidaritatea socială vor juca un rol determinant.

Contextual, migrarea PSD spre centru-dreapta, un partid social conservator în fond, prin guvernarea alături de PNL, face disponibil un culoar ideologic pe care verzii au datoria să-l asume fără rezerve. Cu inteligență și curaj. Cu fermitate și bun simț public. Consecvenți în retorică politică și acțiune publică.

VALORILE NOASTRE

Libertatea, Egalitatea, Dreptatea Socială, Prezervarea Biodiversității sunt valorile noastre fundamentale. Justiția de Mediu este pentru noi Justiție Socială. Justiția între generații și respectarea dreptului la viața împlinită într-un mediu curat, pentru fiecare om, sunt principii fundamentale.

MISIUNEA NOASTRĂ

Misiunea noastră fundamentală este aceea de a apăra viața oamenilor, în primul rând a celor mai vulnerabili, de a asigura sănătatea mediului, împotriva celor care, în numele profitului cu orice preț, atentează la acestea.

Preocuparea noastră esențială este aceea de a propune politici publice prin care oameni din toate zonele societății să înțeleagă că trebuie să lucrăm împreună pentru a putea avea un viitor bun și sigur pentru toți.

Bunurile noastre comune: apa, aerul, pădurile, resursele solului și subsolului, energia, educația, sănătatea, cercetarea, cultura, serviciile publice trebuie supuse regulilor vieții, nu regulilor banilor!

Vrem și putem să convingem clasa politică din România că noul obiectiv strategic de țară, asumat prin consens, printr-un nou Acord de tip Snagov, trebuie să fie **SUCCESUL TRANZIȚIEI VERZI**.

ACORDUL PENTRU REUȘITA TRANZIȚIEI VERZI ÎN ROMÂNIA PRESUPUNE ÎN OPINIA NOASTRĂ :

- a. O dată clară privind atingerea neutralității climatice, asumată consensual printr-o lege adoptată în Parlament și dezbătută în prealabil la nivelul societății civile.
- b. Stabilirea unor ținte intermediare precise, raționale, privind creșterea ponderii surselor regenerabile în mixul energetic național.
- c. Dezvoltarea unei economii bazate în principal pe tehnologii și procese sustenabile, energii regenerabile și pe o dimensionare corectă a capacităților de combustibili fosili reprezentând rezerva strategică.
- d. Asumarea unui rol strategic pentru statul român, în context european, privind dezvoltarea noii economii și a pachetului de măsuri privind locuri de muncă alternative, decent plătite.
- e. Stabilirea, în baza unor criterii transparente a unui pachet corect de compensare și măsuri tranzitorii active pentru toți cei care își vor pierde locurile de muncă din industriile poluatoare.
- f. Dezvoltarea unui sistem fiscal menit să încurajeze producția și consumul responsabil de resurse.

Trebuie și putem să punem presiune asupra guvernelor și autorităților locale pentru ca în următorii opt ani să pregătească România pentru atingerea neutralității climatice în 2050. Avem nevoie de planuri de acțiune locale și naționale prin care să stimulăm inovațiile verzi (ofertă și cerere) și să le ducem către oameni și comunități printr-o infrastructură adecvată.

Fără reușita tranziției verzi nu vom avea Viitor. Nici economie dezvoltată, nici locuri de muncă decente, nici calitate a vieții, nici predictibilitate pentru cei tineri, nici securitate socială pentru categoriile vulnerabile, pentru copii sau vârstnici.

Ca să asigurăm succesul tranziției verzi e nevoie, repetăm, de un nou mod de a decide, produce, consuma și partaja.

Un mod care să pornească de la nevoile noastre reale și de la resursele tot mai limitate ale Pământului. Un mod care să fie sub control democratic autentic și care să fie în stare să asigure durabil pacea socială și echilibrul dezvoltării pentru toți.

Un model economic, ecologic și social în care etica partajării juste a bogăției să joace un rol central, pe fondul unei noi economii a producției sustenabile a bunurilor, a unei vieți decente, a protecției ecosistemelor și biodiversității din care omul este parte integrantă.

Un model care să integreze armonios funcțiile vitale ale bunăstării, eliminând lăcomia și goana după profitul cu orice preț: serviciile publice (de sănătate și educație în primul

rând), locuirea, mobilitatea, activitatea profesională, cultura și timpul liber, biodiversitatea, produsele curate etc.

Pledăm pentru regândirea utilității sociale a producției, a modului nostru de consum, a nevoilor noastre reale, a durabilității produselor, precum și a manierei noastre de a le produce.

Parte esențială a misiunii noastre este presiunea pentru sancționarea drastică a marilor poluatori, campioni ai productivismului fără frână, înaintea culpabilizării indivizilor pentru comportamente ostile față de mediu.

Pledăm de asemenea pentru sancționarea drastică a marilor evaziونيști fiscali, care nu își plătesc, de exemplu, taxele de fiscale și de mediu, înaintea culpabilizării micilor antreprenori și a indivizilor pentru datorii minore față de fisc.

REGENERAREA DEMOCRAȚIEI

Societatea românească nu poate fi una democratică atâta vreme cât organizarea ei își împinge cetățenii spre exil masiv și insecuritate socială. Atâta vreme cât calitatea educației de care beneficiază cetățenii ei este una deficitară. Atâta vreme cât sănătatea garantată de stat este cel mult accesul la un medic de familie și la o serie de medicamente în general ieftine, dar și mai puțin performante. Atâta vreme cât societatea nu poate asigura membrilor săi capacitatea fizică, psihică și emoțională de a fi apți pe tot parcursul vieții să-și ofere cunoștințele și talentele deopotrivă comunității, familiei, dezvoltării lor personale permanente în sensul împlinirii umane.

Democrația înseamnă ca resursele țării să fie valorificate astfel încât plusvaloarea dobândită să se regăsească în calitatea vieții fiecărui cetățean.

Democrația înseamnă mai mult decât alegeri, mai mult sau mai puțin libere, și existența unor grupări politice care își spun partide. Democrația înseamnă dezbateri autentice, control cetățenesc real asupra deciziilor publice, înseamnă democrație economică, înseamnă bugete participative, înseamnă referendumuri ale căror rezultate se aplică!

Derapajul conservator de la nivelul politicii și societății românești actuale impun un discurs și o acțiune alternativă, orientate spre viitor, spre răspunsuri clare, responsabile la provocările uriașe ale prezentului și viitorului.

În acest sens susținem următoarele:

- Adoptarea de urgență a unei noi legi a responsabilității ministeriale;
- Introducerea votului obligatoriu pentru alegerile din 2024 și 2028 în paralel cu introducerea votului online ca instrumente de stimulare a participării la vot în vederea reformării clasei politice;
- Eliminarea pragurilor la alegerile locale și europarlamentare și scăderea considerabilă a numărului de semnături necesare pentru participarea la alegeri,

pentru a permite formațiunilor politice și independenților să participe la alegeri fără falsificarea generală a semnăturilor;

- Scăderea pragului la 2-3% la alegerile parlamentare; introducerea dreptului de *recall*;
- Adoptarea unui sistem de vot proporțional, cu listă deschisă, prin care cetățeanul să poată decide pe cine alege de pe lista propusă de un partid politic;
- Alegerea primarilor în două tururi de scrutin;
- Maxim două mandate consecutive pentru parlamentari și primari;
- Scăderea vârstei de vot la 16 ani pentru toate tipurile de alegeri;
- Revizuirea legii finanțării partidelor politice și a finanțării campaniilor electorale;
- Reformă constituțională și introducerea unor prevederi verzi în Constituție, (inclusiv introducerea la art. 1 a frazei: "*Statul garantează prezervarea biodiversității naturale și este promotorul luptei împotriva schimbărilor climatice*");
- Introducerea obligativității evaluării impactului pentru tineri la adoptarea fiecărei legi în parte;
- Cote de paritate crescute pentru toate tipurile de alegeri;
- Desființarea funcției prefectului;
- Eliminarea oricărei forme de imunitate parlamentară, cu excepția votului sau opiniilor politice exprimate în exercitarea mandatului (art. 72, alin. 1);
- Separarea atribuțiilor celor două camere ale parlamentului; un legislativ cu un total de maxim 300 de parlamentari;
- Eliminarea tuturor pensiilor speciale;
- Depolitizarea și profesionalizarea Curții Constituționale (CCR);
- Depolitizarea funcției de Avocat al Poporului;
- Suma alocată anual partidelor politice de la bugetul de stat să fie maxim 0,01% din veniturile prevăzute în bugetul de stat și nu de zeci de milioane de euro anual ca acum; transparența totală a utilizării fondurilor publice acordate partidelor;
- Alocarea unei cote proporționale (din aceeași sumă) și pentru partidele care obțin un procent de peste 2 sau 3% (atât cât va fi noul prag la alegerile parlamentare, pentru a ajuta partidele noi);
- Totalitatea indemnizațiilor și a cheltuielilor lunare, efectuate în exercitarea mandatului să fie publicate pentru fiecare parlamentar pe pagina de internet a Camerei Deputaților sau a Senatului;
- Reducerea vacanței parlamentare de la 3 luni la 2 luni; nu există nici o justificare privind condițiile de muncă, pentru necesitatea a 3 luni de vacanță pe an; s-ar

evita astfel întârzieri în adoptarea Legii Bugetului; s-ar putea alocă timp dezbaterii publice a unor documente internaționale importante așa cum este Raportul ONU pentru Climă 2022.

- Simplificarea drastică a legislației, în toate domeniile. Schimbările să fie făcute unitar, nu pe simple articole de lege; legislația să fie integrată în Coduri de Urbanism, Mediu, Muncă etc.
- Respectarea parcursului și termenelor de timp legale pentru procesul de consultare publică, avizarea tuturor documentelor legislative și respectarea acestor avize; legile să fie fundamentate prin studii de impact și să fie aplicate treptat, pentru a evita orice efecte economice sau sociale nedorite.
- Drept de inițiativă cetățenească la nivel local, județean și național printr-o platformă digitală pusă la dispoziție de autoritățile publice și la un prag similar de semnături cu alegerea reprezentanților, nu mai mare.

STATUL - RESPONSABIL PENTRU JUSTIȚIA ÎNTRE GENERAȚII

Readucerea statului sub controlul democratic al cetățenilor din toate generațiile este o prioritate pentru Partidul Verde (Verzii). Justiția inter-generațională presupune grija statului și a comunităților în primul rând pentru moștenirea pe care generația adultă o lasă generațiilor care vin. Datoriile financiare sunt fără precedent, datoria ecologică crește an de an, datoriile de ordin etic sunt departe de a fi achitate. Instituțiile actuale nu au facilitat nici o discuție aplicată despre justiția inter-generațională în spațiile de decizie publică.

În condițiile transformărilor reclamate de justiția inter-generațională susținem un stat responsabil economic. Fără a fi dirijist, statul trebuie să aibă instrumente reale de reglementare care să evite excesele economiei neo-liberale.

Discuția despre capital e mărginită în prezent la investiții și profit, iar temele ecologice și sociale sunt tot timpul marginalizate. Capitalul natural este puternic afectat: defrișări ilegale masive, poluare urbană, exploatare abuzivă de resurse, multe dintre ele scoase de sub controlul democratic!

Capitalul uman este puternic deteriorat. Aproape 40% dintre români își propun sau își doresc să plece din țară. Aproape 50% dintre români se împrumută ca să-și plătească facturile. Accesul la servicii medicale de calitate este tot mai des condiționat financiar, iar mulți români își pierd calitatea de asigurat. Lipsa oportunităților de angajare, mai ales pentru tineri, munca plătită cu un venit sub limita traiului decent, nivelul de trai la limita sărăciei sau sub acest prag pentru aproape jumătate din populație, egalitatea de șanse precarizată de închiderea spațiului public, îngustarea accesului la educație inițială de calitate sau formare superioară pentru cei din mediul rural, accesul doar conjunctural la formare profesională pentru cei mai mulți șomeri sau formare permanentă pentru angajați, toate acestea sunt culori sumbre ce definesc capitalul uman.

Capitalul social este grav afectat. România este caracterizată de o polarizare socială tot mai accentuată, cu izolarea clasei îmbogățiților de restul societății, cu cei mai mulți salariați săraci din Europa, cei mai săraci săraci din Europa, cu rupturi în societate create de conflicte politice interne nesfârșite și de ostilizarea legăturilor între oameni. Cei mai mulți dintre români (63%) se tem unul de celălalt. Depopularea României este un proces evident marcat de subdezvoltare. O parte a populației active este plecată din țară, o parte a populației cu experiență valoroasă de viață este retrasă din viața socială activă.

Capitalul instituțional și economic este grav afectat: o justiție partizană, un stat slab - controlat de câteva grupuri la vedere și de câteva grupuri oculte, invazia incompetențelor în posturile administrației centrale și locale, o creștere economică neconvertită în dezvoltare sustenabilă și prea puțin convertită în creșterea nivelului de trai, subvenționarea excesivă a capitalului străin și slaba încurajare a afacerilor locale, tratament inegal între companiile românești (și IMM-uri) și multinaționale, o producție cu valoare adăugată mică, eforturi minime de a juca cu adevărat un rol în plan regional și internațional, capacitate redusă de negociere în interiorul UE, conectarea timidă la marile transformări tehnologice și societale mondiale.

România a devenit un stat captiv al celor care au privatizat bunurile publice, al marelui capital transnațional și al clientelei politice umile și servile de la București.

România a devenit o comunitate istorică a unor locuitori nedeveniți întru totul cetățeni, tocmai pentru că organizarea socială și clasa politică nu a dorit și nu a reușit decât într-o mică măsură să asigure reglementări menite să rezolve interesele tuturor generațiilor, în succesiunea lor.

Suntem în deceniul decisiv în care putem reșeza lucrurile astfel încât generațiile care vin să poată utiliza productiv, întru creșterea calității vieții lor, moștenirea pe care o primesc de la noi.

Această reșezare înseamnă inclusiv bugete participative la toate nivelurile. Decizia și controlul cetățenesc asupra traseului banilor publici sunt decisive pentru un viitor sustenabil.

Această reșezare înseamnă reducerea drastică a risipei resurselor, de la cele naturale la cele financiare.

De aceea susținem o reformă administrativă care ar genera economii la buget de miliarde de lei anual.

România are la acest moment 375 de comune sub 1.500 de locuitori și 25 de orașe care au sub 5000 de locuitori. Toate aceste localități se află dincolo de legea care spune că un oraș nu ar trebui să aibă mai puțin de 10.000 de locuitori, iar comunele mai puțin de 1500 de locuitori. Practic aceste localități au o capacitate administrativă redusă sau inexistentă și nu pot articula programe eficiente de dezvoltare. Creșterea din rațiuni electorale a numărului comunelor, la care se adaugă emigrarea și declinul demografic, au făcut să avem azi 400 de UAT-uri urbane și rurale irelevante din punctul de vedere al eficienței administrative.

Multe din aceste comune nu pot plăti salariile celor din primărie ori pentru acoperirea posturilor sunt nevoite să aducă angajați din alte localități, ceea ce nu este normal. E total

contraproductiv să tot alimentăm cu bani din Fondul de rezervă al guvernului supraviețuirea unor primării din localități cu câteva sute de persoane.

Un număr imens de localități mici nu-și pot plăti lefurile pentru angajați sau aleșii locali. Peste 2000 de localități au cheltuieli de cel puțin de 2 ori mai mari decât veniturile proprii. Localități în care primarii câștigă între 5000 și 10.000 de lei lunar. Statul român consumă resurse aiurea, de peste 20 de milioane de euro lunar, întreținând aceste unități administrativ teritoriale neproductive.

Totodată, reconstrucția spiritului comunitar, eliminarea rupturilor din societate, construirea unor comunități locale și profesionale vii, un nou dialog social între cei cu resurse și cei fără, în spiritul acordării reciproce a prețuirii din perspectiva demnității umane, recuperarea demnității umane care să se afle în centrul politicilor economice și sociale, reconstrucția cetățeniei în cel mai profund și progresist spirit european – toate acestea sunt obiective verzi și ni le asumăm ca atare.

O națiune nu se poate dezvolta doar cu partea sa norocoasă, a celor puțini (cca. 20%) care au câștigat bătălia cu tranziția postcomunistă și care stau ascunși, izolați în spatele acestei victorii, obținută nu de puține ori prin mijloace ilicite.

Alegerile greșite din trecut – de la lipsa de transparență a utilizării banilor publici la divizarea socială, până la desecări, defrișări, poluarea cu plastic, arderile ilegale, ritmul lent al colectării selective și al de-carbonării economiei – nu trebuie să ne dicteze acțiunile din prezent și, în niciun caz, nu trebuie să ne decidă viitorul.

Statul responsabil ecologic și social trebuie să iasă din captivitatea lobby-ului profitului obținut cu orice preț și să-și asume rolul de promotor al justiției inter-generaționale.

De-carbonizarea este un proces vital pentru planetă și omenire, dar este totodată și o uriașă oportunitate pentru o economie mai echitabilă, inovativă și curată. Ritmul acestui proces trebuie adaptat avertismentelor pe care știința le oferă cu argumente solide, dar și realităților noastre specifice.

Spre deosebire de tranziția postdecembristă, privatizarea profiturilor și socializarea pierderilor în procesul tranziției verzi trebuie să fie inamicul principal al statului român.

COMBATEREA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE - OBIECTIV DE SECURITATE PUBLICĂ

Considerăm că există o legătură directă între urgențele climatice și sistemul economic actual, obsedat de o creștere fără limite, în fapt o creștere care sărăcește. Planeta este deja pe cale să înregistreze o creștere a temperaturilor globale cu mult peste 1.5 grade Celsius față de nivelurile de dinainte de industrializare. Într-un scenariu moderat pesimist pentru România, în care ritmul de-carbonizării va fi foarte lent, temperatura pe timp de vară crește în medie cu aproape 7° C. Iar cantitatea de precipitații scade cu o treime din a doua jumătate a secolului. Iarna și primăvara la munte stratul de zăpadă va scădea, ceea ce va favoriza incendii forestiere vara. Odată cu creșterea de gaze cu efect de seră și

creșterea temperaturilor, solul din sudul și sud-estul țării se deșertifică pe arii tot mai extinse. Orașele sigilate cu beton devin insule de căldură insuportabile. Oamenii vulnerabili vor muri în număr și mai mare din cauza valurilor de căldură, nu doar din cauza poluării orașelor.

Acest lucru nu este însă ireversibil! Trăim în secolul urgenței climatice, iar decada crucială pentru a menține creșterea temperaturii sub 2° C la nivel global este cea în care trăim! România trebuie să fie parte din această luptă globală, iar în spațiul politic trebuie aduși repede oameni care sunt conștienți de marile provocări ale momentului, capabili nu doar de un discurs radical schimbat ci, mai ales, de decizii adecvate, politice și economice, fundamentate științific.

Noi milităm pentru soluții juste la criza climatică. De aceea nu ne vom feri să adoptăm o abordare critică la adresa capitalismului neo-liberal, atunci când analizăm cauzele și consecințele crizei climatice.

Ne asumăm cu mult curaj și cu argumente raționale sarcina de a pune schimbările climatice în topul agendei publice a României, așa cum se întâmplă deja în alte țări. Suntem în deceniul ultim în care mai putem opri drumul comun către un viitor scurt. Trebuie și putem să facem asta. Așa cum în fiecare familie ne ocupăm în primul rând de copiii noștri, la fel și în casa noastră comună, România, trebuie să construim o viață bună de trăit pentru generațiile care vin.

Am pierdut în 33 de ani cca 50 de miliarde de euro din cauza schimbărilor climatice, la care se adaugă alte cca 100 de miliarde cauzate de evaziunea poluatorilor. Vulnerabilitatea la riscurile climatice crește de la an la an.

În cazul schimbărilor climatice, nu mai trebuie să repetăm greșelile făcute, nici aici în România, și nici ne-luând în considerare la timp avertismentele oamenilor de știință în privința unei alte iminente pandemii.

Combaterea schimbărilor climatice trebuie să fie pe ordinea de zi a CSAT. Toate instituțiile cu rol de control și inspecție pe probleme de mediu trebuie să primească bugete duble și să facă parte din CSAT.

Propunem semnarea de către toate partidele a unui Angajament pentru Climă, un veritabil Acord Verde între forțele politice din România care să genereze un **Pact Integrat privind Acțiunea pentru Reducerea Emisiilor nete de Carbon (PIAREC)**. Un Pact care să aibă la bază voința de a finanța soluții, nu probleme, pe un drum cât mai scurt pentru reușita tranziției verzi și atingerea neutralității climatice.

Susținem fixarea prin lege a anului 2050 ca dată limită pentru obținerea neutralității climatice în România, susținând procesul prin care să stocăm mai mult carbon și alte gaze cu efect de seră decât emitem.

Este necesară o instituție la nivelul guvernului care să acționeze unitar și să centralizeze toate acțiunile pentru climă.

Milităm pentru creșterea finanțării cercetării dedicate combaterii schimbărilor climatice, cercetare aplicată care ne poate livra inclusiv răspunsuri de ordin economic.

Combatem toate operațiunile de *greenwashing*, prin care acțiuni contra mediului sunt prezentate ca acțiuni favorabile sănătății mediului și oamenilor.

Combatem toate operațiunile publicitare toxice care încearcă să vândă produse neprietenoase cu mediul.

Combatem *fake news*-urile și teoriile conspirative care induc ideea că schimbările climatice sunt naturale și nu ne vor afecta existența pe Pământ.

Sușținem înființarea **Tribunalului de Mediu** și a funcției de **Procuror General de Mediu**. Complexitatea criminalității de mediu trebuie să primească riposta cuvenită.

Propunem includerea **Ecocidului** în dreptul penal din România.

Credem în impunerea pentru toți actorii economici și instituționali a unor **Rapoarte Etice Anuale privind Responsabilitatea socială și de mediu**. Această responsabilitate trebuie să stea în centrul, și nu la periferia acțiunii Statului, companiilor sau societății civile.

O ECONOMIE ÎN SERVICIUL TRANZIȚIEI VERZI ȘI A JUSTIȚIEI SOCIALE.

Fluxurile financiare bugetare și private investite în industrii purtătoare de emisii ridicate de dioxid de carbon sunt astăzi mai mari față de fluxurile financiare bugetare și private destinate adaptării la schimbările climatice și reușitei tranziției verzi. Practic ne finanțăm propria dispariție!

Primul pas către succesul tranziției verzi înseamnă inversarea acestui trend!

Astăzi, după 33 de ani de economie de piață, impozităm în România mai mult munca decât capitalul, ceea ce inhibă performanța, efortul, creează inechități sociale majore, afectează echilibrul social. Nu putem așeza deficitul și toate găurile negre doar pe umerii celor care muncesc din greu. Statul nu mai poate subvenționa la nesfârșit eșecurile marelui capital, în timp ce menține cheltuielile sociale ori investițiile pentru tranziția verde mult sub media europeană. Logica în care atunci când profiturile marelui capital cresc, Piața e Dumnezeu, iar când ele lipsesc, Statul e Dumnezeu trebuie eliminată cu desăvârșire.

Succesul tranziției verzi înseamnă ca banii să slujească viața, nu viața să slujească banii!

În România, astăzi consumăm în 8 luni resursele naturale pentru un an întreg (cu o lună mai repede decât media globală), ceea ce escaladează bucla datoriilor lăsate generațiilor următoare și încetinește tranziția verde.

Noua economie trebuie să devină una circulară, a bunurilor durabile care pot fi reutilizate, reparate și reciclate, o economie în care deșeurile generate de un anumit sector economic devin o resursă utilă pentru valorificarea într-un alt sector economic.

Noua economie înseamnă utilizarea resurselor naționale pentru creșterea calității vieții cetățenilor români, nu doar a profitului partenerilor economici ai statului ori a veniturilor la buget.

Noua economie trebuie să aibă la bază un nou raport de sustenabilitate între stat și mediul privat românesc responsabil ecologic și social.

Noua economie înseamnă așezarea sistemului finanțelor publice și a sistemului bancar pe baze sănătoase. Sisteme care să susțină statul, respectiv companiile responsabile social și ecologic.

Reforma fiscală structurală nu mai poate fi amânată și înlocuită cu măsuri cârpite care nu rezolvă problema de fond: **creșterea veniturilor la buget**. Dacă România ar colecta la buget cât colectează țările vecine, guvernul s-ar încadra în țintele de deficit bugetar și ar avea destui bani să reducă decalajele din educație, sănătate, cercetare și infrastructură.

În prezent, România colectează veniturile la un nivel catastrofic, 26% din PIB în anii recenți, față de o medie de 35-36% în țările intrate în UE odată cu noi și de peste 40% media în UE. ANAF colectează doar o cincime din profitul companiilor. De aceea, este necesară crearea unui corp profesional de elită la nivel ANAF pentru a contracara evaziunea fiscală a companiilor prin prețuri de transfer și prin entități offshore.

Noi credem că este nevoie de o reformă fiscală de fond aplicată, după o dezbatere obligatorie cât mai largă cu cetățenii, aceștia fiind cei care asigură în fapt, prin contribuții sociale, impozit pe salariu și plățile indirecte legate de accize și TVA, aproape 75% din veniturile bugetare. Acest mod de colectare-impozitare favorizează în mod dezechilibrat deținătorii de capital și proprietăți și împovărează cetățeanul de rând.

În opinia noastră, reforma fiscală structurală presupune trei piloni principali:

1. **Introducerea stării de urgență fiscală.** Creșterea colectării presupune revizuirea sistemului de conformare voluntară, astfel încât colectarea competitivă să fie încurajată, iar nu amânată la nesfârșit.
2. **Eliminarea facilităților fiscale, scutirilor și tratamentelor preferențiale apărute la presiunea unor grupuri de interese private, ostile interesului public,** care nu generează o dinamică economică sănătoasă și nu generează venituri impozabile;
3. **Propunem impozitarea progresivă a veniturilor după reșezarea sistemului de salarii pe o bază echitabilă;** ieșirea din statutul de țară a muncii ieftine și paradis fiscal pentru bogați. 10% dintre români dețin 60% din averea națională. Super-bogații României trebuie impozitați astfel încât sistemul fiscal să atenueze inegalitățile majore generate de excesele pieței, inegalități care afectează creșterea economică sustenabilă. Inegalitatea excesivă din România este un factor inhibitor al dezvoltării economice.

În viziunea noastră, reforma fiscală structurală trebuie să oprească risipa din sistemul finanțelor și să creeze premise reale pentru creșterea investițiilor generatoare de bunuri publice competitive, educația și sănătatea în primul rând, iar de pe altă parte să facă din stat, în parteneriat cu mediul privat responsabil ecologic și social, un motor performant al tranziției verzi în România.

Sistemul bancar din România poate evita riscurile de pierderi economice majore care apoi să fie decontate de contribuabilii români, într-o formă sau alta. Acest sistem trebuie

stimulat de către stat să ajute la mobilizarea investițiilor durabile, verzi în economia reală.

BNR trebuie să fie în acest sens un factor determinant pentru creșterea accelerată a portofoliilor de credite verzi ale operatorilor bancari din țara noastră. Să stimuleze băncile să facă creditare verde în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon și să lanseze obligațiuni verzi; În acest sens, dublarea expunerii verzi a băncilor în următorii ani este absolut necesară.

România nu trebuie să ajungă la periferia dezvoltării în UE. Avem încă potențialul de a fi a 6-a putere economică a Uniunii. De aceea, banii alocați României pentru tranziția climatică sunt decisivi pentru reforma structurală a economiei românești și pentru obținerea unei creșteri economice sustenabile care să ne confere acest statut.

Atragerea fondurilor din Next Gen, din PNRR, din Fondul Tranziția Justă și din programele operaționale aferente Cadrului Financiar Multianual 2021-2027 poate duce în următorii cinci ani la un efect cumulativ de cca +7% în economia românească.

Pentru ca acest lucru să se întâmple și alocările bugetare naționale trebuie să exprime în cifre voința politică pentru reușita tranziției verzi. Este total inacceptabil ca guvernării actuali să aloce pentru mediu, climă, biodiversitate, sume infime din bugetul total, inhibitoare din perspectiva atragerii altor surse de finanțare existente pe piața europeană sau internațională.

Principalele linii de acțiune economică pe care Verzii vor miza în noua economie sunt: producerea energiei curate, digitalizarea, modernizarea și electrificarea căilor ferate, transportul public urban eficient și mobilitatea nemotorizată, reabilitarea energetică a clădirilor, agricultura sustenabilă ecologic, economia circulară ca suport pentru biodiversitate și protecție a mediului.

CALITATE CURATĂ A VIETII: ALIMENTE, TRANSPORT, AER, APĂ, SOLURI SUSTENABILE

Dezvoltarea economică și creșterea sustenabilă a calității vieții noastre va trebui **decuplată treptat** de creșterea continuă a consumului energetic din resurse fosile. Trebuie să ieșim din paradigma creșterii economice cu orice preț, care în fapt ne sărăcește uman și ecologic, punând sub semnul întrebării dreptul la viață al generațiilor care vin.

Da, este nevoie și în România de suprataxarea celor care pun o amprentă negativă uriașă asupra mediului. Da, este nevoie și în România de o recalibrare a activităților economice și sociale în acord real cu mediul. Cei mai bogați 10% dintre români au o amprentă de carbon de 10-12 ori mai mare decât cei mai săraci 60%. Această notă de plată trebuie achitată corect!

Sănătatea, siguranța, inclusiv siguranța alimentară, bunăstarea noastră, precum și succesul economic sustenabil depind de noua abordare a relației noastre cu natura. De aceea, e important să protejăm toate resursele fundamentale, pădurile, solul și agricultura în primul rând.

Problema exploatării raționale a pădurilor nu a fost pe deplin rezolvată. Avem încă enorm de multe cazuri de tăieri ilegale, multe nepedepsite, de care se fac vinovate persoane și companii aflate de cele mai multe ori sub protecție politică.

Depolitizarea ROMSILVA, alături de perfecționarea sistemului de monitorizare a tăierilor și comercializării lemnului sunt priorități pentru noi. Reîmpădurirea nu trebuie să fie o operațiune politică de imagine, ci o campanie permanentă, o investiție vitală pentru păstrarea biodiversității.

De asemenea, administrarea zonelor naturale – sit-uri Natura 2000, cursuri de râuri, arii protejate etc. trebuie mult îmbunătățită printr-un ANANP cu adevărat funcțional, care lucrează în parteneriat cu mediul asociativ. Prezervarea acestor valori naturale recunoscute la nivel european și mondial și a biodiversității pe care o susțin nu se mai pot reface după intervenții brutale provocate de construcții fără avize de mediu, nici măcar prin reîmpădurire.

Se impune reconfigurarea întregului sistem de control al activităților ilegale din păduri, pornind de la modificarea legislației aferente, îmbunătățirea performanței Gărzii forestiere, modernizarea sistemului de valorificare a masei lemnoase, transparentizarea activității de control, la asigurarea necesarului de lemn de foc pentru comunitățile dependente de această sursă de energie doar pe căi legale.

Deșertificarea sudului și sud-estului României, pierderea conținutului organic al solurilor românești sunt avertismente dure din perspectiva efectelor schimbărilor climatice în România. Stoparea acestor procese și revalorificarea terenurilor aride sunt priorități pentru noul Partid Verde. Este vital ca statul român să asigure producții suplimentare de puieti, pentru ca România să fie împădurită cu peste 100.000 de hectare în acest deceniu.

În jurul localităților mai mari, pădurile trebuie să-și încheie rolul de exploatare și producție și să devină arii naturale protejate, plămâni verzi ai orașelor, care să îndeplinească și un rol social, ca arii de relaxare și observare a naturii.

Afirmăm nevoia de suveranitate agroalimentară a României inclusiv din perspectiva calibrării rezervelor strategice ale statului. Susținem o producție de alimente sigură, sustenabilă, corectă, responsabilă din punct de vedere climatic și la prețuri accesibile, protejând biodiversitatea și ecosistemele, dar asigurând în același timp calitatea nutritivă a alimentelor și securitatea alimentară.

Dorim să promovăm alimente durabile, sănătoase, gustoase, diverse și etice. Acest lucru înseamnă încurajarea lanțurilor scurte de aprovizionare din surse de producție

locale, o agricultură ecologică și produse de comerț echitabil pentru a atinge obiective de dezvoltare durabilă. Vrem o legislație care să încurajeze hrană locală sănătoasă, nu acel *junkfood* mediatizat de corporații, prin care hrana ambalată nesustenabil se transformă instant în deșeu.

Susținem finalizarea urgentă a realizării gratuite a cadastrului funciar pentru toate tipurile de terenuri agricole, în vederea accesării corecte a subvențiilor și a fondurilor din Programele UE.

Pledăm pentru abordarea inovativă în agricultură, orientată spre acțiune și rezultate. Credem că statul trebuie să stimuleze parteneriate public-privat pentru susținerea cercetării agricole fundamentale din perspectiva atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Combaterea efectelor schimbărilor climatice se poate face și în agricultură, printr-o gestionare echilibrată a resurselor naturale, prin intermediul practicilor benefice pentru mediu și climă. Promovăm soluții pentru dezvoltarea unor sisteme de irigații prin noi tehnologii de producere, stocare și utilizare eficientă a resurselor de apă. Susținem utilizarea inovativă a resurselor regenerabile de energie și digitalizarea în sectorul agricol și agroalimentar, inclusiv prin promovarea tehnologiilor agriculturii de precizie.

Milităm, prin constituirea și consolidarea “fondurilor mutuale”, pentru asigurarea activelor din agricultură și producția de alimente în fața riscurilor climatice, riscurilor sanitare și a riscurilor de mediu. Considerăm necesară crearea unei bănci, fie de stat, fie în parteneriat public-privat pentru susținerea afacerilor etice cu specific agroalimentar, prin dobânzi reduse pentru activități de producție, procesare și distribuție de produse agroalimentare prietenoase cu mediul.

Dorim dezvoltare rurală echilibrată, prin atragerea populației tinere migrate la oraș sau emigrate în străinătate și restabilirea echilibrului economic, social și ecologic al satului românesc. Inclusiv prin dezvoltarea / extinderea IMM-urilor din economia rurală non-agricolă.

Vom lupta cu practicile înșelătoare, vom cere durabilitate pentru produsele nealimentare. Susținem ferm introducerea unor măsuri de combatere a obsolescenței premature (inclusiv programate), asigurarea unor perioade de garanție mai lungi, promovarea dreptului la reparare și asigurarea disponibilității și accesibilității pieselor de schimb compatibile. Vom continua să cerem îmbunătățirea transparenței informației în etichetarea produselor alimentare și non-alimentare.

Având în vedere faptul că în România se aruncă zilnic peste 6.000 de tone de produse alimentare, respectiv 2,2 milioane de tone anual, dorim de asemenea, măsuri eficiente pentru a reduce risipa și deșeurile alimentare. Vrem modificarea legii privind diminuarea risipei alimentare, în sensul că mecanismele de prevenire a risipei să fie obligatorii pentru toți operatorii economici, iar nu facultative.

Sprrijinim introducerea conceptului de agricultură verticală, care permite producerea mai multor alimente cu mai puține resurse.

Milităm pentru redirecționarea subvențiilor către bio-agricultură și consolidarea stimulentele pentru activitățile care respectă standarde de mediu clare și contribuie la atingerea obiectivelor climatice.

Susținem aplicarea principiilor economiei circulare în agricultură și promovarea măsurilor de combatere a risipei de alimente, reducerea semnificativă a utilizării pesticidelor și îngrășămintelor chimice în conformitate cu obiectivele existente.

Pledăm pentru instituirea unui sistem de constrângeri și recompense pentru combaterea poluării aerului, apei și solurilor prin aplicarea principiului „poluatorul plătește” care ar trebui să fie integrat și în măsurile fiscale.

În România, durata medie de viață ar putea crește semnificativ dacă s-ar respecta standardele propuse de Organizația Mondială a Sănătății privind calitatea aerului.

O miză esențială pentru Partidul Verde (Verzii) este generalizarea colectării selective, importantă pentru sănătatea publică, pentru dezvoltarea industriei de reciclare, nevoită azi să importe deșeuri pentru a funcționa la capacitate economică.

În același timp combatem importurile și arderile ilegale de deșeuri și cerem autorităților să îmbunătățească sistemele de trasabilitate, astfel încât să nu mai fim groapa de deșeuri a Europei. Am ajuns la cantități de mii de tone de deșeuri aduse anual ilegal în România.

Pledăm pentru accizarea deșeurilor, pentru fabricile de ciment care le folosesc pe post de combustibili.

Cerem investiții în tehnologii de scanare a deșeurilor pentru o trasabilitate competitivă a acestora; susținem responsabilitatea extinsă prin lege a producătorilor pentru toate ambalajele.

Susținem creșterea rolului și responsabilității autorităților locale în ceea ce privește proiectarea și construcția de clădiri noi eficiente energetic, transportul curat care sprijină infrastructura verde-albastră de lângă râuri și lacuri, protejarea și dezvoltarea ariilor naturale urbane, pentru a combate astfel fenomenul insulelor de căldură. Vrem mai multe spații și bunuri comune în fiecare comunitate.

Închiderea tuturor procedurilor de *infringement* prin conformare este un pas strategic pe drumul reușitei tranziției verzi.

Accesibilitatea locuirii decente pentru toate categoriile sociale și urbanismul sustenabil au un rol central în Proiectul verde.

Milităm pentru comunități sustenabile, care facilitează comunicarea și socializarea în spații publice mai multe și mai bine amplasate teritorial, dorim revizuirea normelor de

urbanism și construire, remodelarea orașelor și a localităților rurale astfel încât *Acasă* să capete un sens comunitar.

Vrem și dezvoltarea zonelor de natură urbană și a ariilor naturale protejate pentru a aerisi orașele noastre poluate.

Haosul urbanistic trebuie să înceteze în orașele României! Solicităm respectarea normelor de înălțime zonală și distanță față de alte imobile; obligativitatea ca fiecare ansamblu de locuințe să fie dotat cu toate serviciile necesare – grădiniță, școală, magazine, piețe, terenuri de sport, centre culturale și comunitare, biblioteci, spații de agrement (iar acolo unde terenul disponibil nu permite, o parte din aceste facilități să fie prevăzute la parterul locuințelor).

Încurajăm cetățenii să amenajeze grădini comunitare susținute de autorități, mărirea spațiilor verzi în ansamblurile noi de locuințe, transformarea blocurilor și clădirilor (de supermarket și altele cu acoperiș plat) în clădiri verzi.

Susținem crearea de benzi separate pentru transportul în comun pentru a reduce considerabil timpii de deplasare, mai multe rețele de piste pentru biciclete la nivel de localități și între ele, trotuare libere pentru pietoni, accesibilizarea mobilității urbane și a tuturor clădirilor pentru persoanele cu dizabilități.

Lupta noastră pentru un aer mai curat înseamnă și legi și reglementări care să încurajeze o mobilitate publică, nemotorizată ori motorizată electric, ca alternativă la transportul auto privat.

În viziunea noastră, nu există comunitate sustenabilă umană în absența grijii față de natură și animale. Vom fi și în România liderul acțiunilor legale și politice pentru a spori constant bunăstarea tuturor ființelor, deci și a animalelor.

Suntem împotriva testelor excesive pe animale. Vrem să reducem semnificativ timpul de transport al animalelor vii. Combatem ferm traficul cu animale sălbatice.

ENERGIA VERDE, SUPTOR PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ

Abuzul de energie bazată pe combustibili fosili a generat și generează pierderi masive de biodiversitate pe tot globul.

În România, biodiversitatea este cel mai important capital pe care îl avem. Obligația de a-l regenera și conserva este, deopotrivă, una politică, economică și civică.

Suntem de câțiva ani debitori ecologici și trebuie să înțelegem acest lucru!

Tot mai mulți români devin conștienți că trebuie acționat, în pofida unei agende încă timide a politicianilor în materia deciziilor radicale privind trecerea la energia sustenabilă.

Ce propunem noi, Verzii?

- ***Investiții masive în energia regenerabilă;*** deblocarea și accelerarea programelor guvernamentale de subvenționare în masă a instalațiilor fotovoltaice, eoliene, geotermale, de biogaz etc.; sprijinirea antreprenorilor autohtoni, a tuturor cetățenilor români care își doresc să facă tranziția către energia regenerabilă; motivarea cât mai multor cetățeni să facă această tranziție în gospodăriile lor; reglementarea durabilă a utilizării instalațiilor de stocare, creșterea investițiilor în rețelele de transport și distribuție; dezvoltarea cooperativelor de energie (cât mai mulți români să devină producători de energie verde; capacități mari instalate de investitori mici).
- ***Încurajarea prin stimulente și deductibilități verzi*** a unui comportament energetic rațional al oamenilor, familiilor, firmelor și comunităților.
- ***Creșterea radicală a bugetului pe următorii 10 ani pentru cercetarea dedicată climei și dezvoltării energiei curate*** (românii cheltuie pe benzină/ motorină într-un an de zeci de ori mai mult decât alocăm ca stat pentru cercetare-dezvoltare!).
- ***Guvernul și industriile din domeniu să stabilească un nou parteneriat pentru inovare energetică*** și introducerea tehnologiilor noi pe scară largă, cu consultarea permanentă a ONG-urilor de mediu.
- ***Așezarea mizei pe:*** Stocare de energie (electrică și termică) la nivel de rețea pentru a putea susține cu energie curată întregul anotimp rece; Hidrogen curat; Energie geotermală, Electro-combustibili, Stații de pompare; Captare de carbon (mai ales la sursă); Ciment, oțel, material plastic, îngrășământ cu zero emisii de carbon; Biocarburanți, Transmisie subterană a electricității, Tehnologii agricole moderne pentru recolte rezistente la inundații și secete etc.
- ***Construcția din timp a infrastructurii care să transporte pe piața internă energia produsă cu noile tehnologii verzi:*** liniile de transmisie pentru energia solară și eoliană (cerem deblocarea investițiilor în parcurile eoliene din Marea Neagră!), stații de încărcare pentru mașinile electrice, conductele pentru captarea dioxidului de carbon și a hidrogenului, etc.
- ***„Reciclarea” unei părți a banilor colectați din certificatele de carbon în proiecte mari de regenerare a mediului.***

România are toate premisele pentru respectarea angajamentelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Dispunem de resurse energetice care nu sunt folosite la potențialul maxim. Valorificarea acestora ne va duce în zona de neutralitate a emisiilor de carbon. Avem nevoie de o Strategie clară a reducerii emisiilor cu efect de seră și de un plan riguros de monitorizare și evaluare.

România pierde timp și bani în fiecare zi amânând accelerarea tranziției verzi. Cu cât vor fi întârziate aceste reforme cu atât mai mult va crește riscul unor tensiuni sociale.

Potențialul de energie verde/ solar al clădirilor publice din România este mult subvalorificat. Date ale experților vorbesc de minim 3 milioane de metri pătrați care ar putea fi acoperiți cu panouri fotovoltaice pe aceste clădiri. Acest lucru ar genera de trei ori mai multă energie decât necesarul de consum cumulat al respectivelor clădiri publice.

Costurile de generare a energiei verzi pe aceste clădiri ar fi, conform experților, între 71-79 euro/MWh, mult sub prețul actual al electricității de pe piața *spot*.

O unitate integrată la nivelul guvernului privind tranziția verde/ acțiunea pentru climă ar trebui, între alte atribute, să coordoneze calcularea potențialului fotovoltaic al tuturor clădirilor și să maximizeze producerea și folosirea energiei obținute astfel, adică ieftin și curat.

Ne opunem liberalizării haotice a pieței de energie care a condus la prețuri de speculă și considerăm că energia este o problemă de securitate națională. În consecință, considerăm că producția și distribuția de energie trebuie realizate cu precădere în afara mecanismelor de piață, sub controlul democratic al cetățenilor. Consolidarea securității energetice naționale trebuie pusă în contextul consolidării securității energetice europene și prin asigurarea independenței energetice a UE. Vrem ca acest lucru să fie realizat, garantându-se o tranziție ecologică justă și furnizând cetățenilor români, ca și tuturor europenilor, energie suficientă la prețuri accesibile.

EDUCAȚIA, SĂNĂTATEA, DIGITALIZAREA: INVESTIȚII INTELIGENTE ÎN PREZENTUL ORIENTAT CĂTRE UN VIITOR SUSTENABIL

Educația în România

Prin educație vrem să promovăm în rândul tinerilor și adulților, deopotrivă, noile mentalități și transformări reclamate de tranziția verde. Oamenii trebuie să înțeleagă clar care sunt riscurile neasumării acum a reformelor privind combaterea emisiilor de gaze cu efect de seră, necesare pentru a controla impactul schimbărilor climatice provocate de încălzirea globală.

Această transformare obligatorie reprezintă singura șansă pentru viitorul copiilor și nepoților noștri. Mesajul nostru este unul onest. Trebuie să luăm măsuri acum, treptat dar consecvent. Nu vrem să inducem frică, ci speranță.

Tocmai în acest sens **educația din România** trebuie să facă repede tranziția de la acumularea de cunoștințe la dezvoltarea de competențe și abilități, de la cultivarea conformității la cultivarea gândirii și spiritului critic.

Nu mai putem amâna cu justificări politicianiste decizia de a acorda 7% pentru educația din România. Vom propune un Pact pentru 7% în educație pentru următorii 10 ani.

Susținem corelarea educației din România cu toate programele educaționale eficiente din UE, cu acceptarea și respectul pentru conținuturile naționale, regionale și locale; crearea unor legături mai strânse între sistemele de învățământ, inclusiv prin organizarea echivalenței diplomelor. Considerăm necesară adoptarea unui standard minim de

educație, certificat european, în ceea ce privește materiile de bază, începând din școala primară.

Pledăm pentru integrarea competențelor non-tehnice în toate cursurile din programa școlară: ascultarea reciprocă, încurajarea dialogului, a colaborării, a rezilienței, a înțelegerii, a respectului și a aprecierii celorlalți, gândirea critică, cercetarea, studiul individual, personalizat, capacitatea de a rămâne curios/ curioasă, orientat(ă) spre rezultate.

Credem cu tărie că înțelegerea biodiversității, a urgenței climatice și a faptului că omul este parte din natură, nu stăpânul ei, trebuie să devină un obiectiv transdisciplinar de studiu în licee și universități. Această educație trebuie să înceapă la școală cu materii specifice care să abordeze toate aspectele ecologice. Școlile trebuie să aibă resursele publice necesare pentru a face excursii pe teren și tabere, pentru a prezenta exemple relevante din viața reală și pentru a-i obișnui pe copii să interacționeze în natură.

Susținem programe de *after school* finanțate din bani publici și necesitatea cantinelor publice în fiecare școală. Școala și curtea ei trebuie să devină adevărate centre comunitare după încheierea cursurilor și să permită activități cu acces general și gratuit pentru copii, părinți și rezidenții care acum sunt lipsiți de spații publice în cartiere.

Susținem propunerea UE de instituire, până în 2025, a unui Spațiu educațional inclusiv, în care toți cetățenii să aibă acces egal la educație de calitate și la învățare pe tot parcursul vieții, inclusiv cei din zonele rurale și îndepărtate. Aceasta presupune inclusiv programe de formare în competențe verzi, centre și rețele de învățare a practicilor bune pentru păstrarea biodiversității.

Credem că mediul academic are obligația să devină un promotor al dezvoltării durabile în România, un indicator de oportunități de finanțare publică și privată, avertizor de *greenwashing* ori de deficit de politici publice sustenabile, cu centre de cercetare și promovare de bune practici în domeniul gestiunii deșeurilor și a altor probleme legate de mediu, cu unități de data steward pe chestiuni legate de mediu etc.

Parteneriatele între universități, autorități și actori privați trebuie încurajate, pentru a putea furniza o educație de mediu competitivă și un angajament solid în combaterea efectelor schimbărilor climatice.

Sănătatea în România

Sănătatea nu trebuie să fie o industrie a profiturilor cu orice preț. Din păcate, accesul la servicii medicale de calitate este tot mai mult condiționat financiar, iar pe de altă parte tot mai mulți români își pierd calitatea de asigurat.

O spunem cu voce tare: Pacientul nu este client! Sănătatea nu este o marfă!

Pledăm ca sănătatea să redevină o prioritate și o investiție strategică publică în siguranța națională, în creșterea calității vieții fiecărui cetățean, în deplină corelare cu

prezervarea unui mediu natural sănătos. Sănătatea umană și calitatea mediului sunt interconectate. Un mediu natural sănătos este o condiție esențială pentru o societate sănătoasă.

O prioritate a noului Partid Verde (Verzii) o reprezintă investițiile în sistemele de sănătate publică și cele non-profit, în infrastructura de stat, în digitalizarea serviciilor publice de sănătate, în pregătirea continuă, teoretică și practică, a personalului medical.

Vom fi atenți ca furnizorii de servicii medicale să respecte principiile accesibilității depline, prețurilor abordabile și calității serviciilor medicale.

Vom fi foarte atenți ca resursele financiare ale sistemului medical să nu fie epuizate de operatorii din domeniul sănătății orientați spre profit.

Vrem o finanțare echitabilă a sistemului public de sănătate.

Susținem, de asemenea, ca un procent minim de 20% din banii obținuți din vânzarea certificatelor de carbon să se întoarcă în investițiile de infrastructură medicală publice (spitale noi, cabinete medicale și stomatologice în mediul rural și localitățile mici, în tehnologii competitive, în modernizarea infrastructurii medicale existente)

Alături de Verzii din UE vom susține aplicarea principiului *O singură sănătate* care vizează dezvoltarea unor mecanisme unitare la nivel european privind prevenția în domeniu, bunele practici privind tratamentele inovative, accesibilitatea serviciilor medicale pentru toți cetățenii.

Este nevoie ca și în România să manifestăm o mai bună înțelegere a problemelor de sănătate mintală și a modalităților eficiente de abordare a acestora, începând din copilărie, prin prevenție și diagnosticare timpurie.

Pledăm pentru includerea asistenței stomatologice și a asistentei de specialitate privind bolile mentale în pachetul de bază al asigurărilor de sănătate.

Asistența medicală pentru pacienții din zonele defavorizate, rurale nu mai poate fi întârziată. Vom dezvolta un Program național Sănătate la sate. Milităm și pentru dezvoltarea de ambulatorii mobile, prin care sistemul medical să vină la pacienți, în întâmpinarea nevoilor lor de îngrijire, utilizând tehnologii și proceduri moderne pentru un act de calitate.

Vrem aplicarea principiului european "*Health in all policies*" prin examinarea impactului asupra sănătății în toate politicile guvernamentale. Propunem planificarea sistematică a obiectivelor de sănătate la toate nivelurile de guvernare centrate pe prevenție.

Considerăm vitală restructurarea drastică a sistemului de asigurări de sănătate finanțat public - CNAS, astfel încât acest sistem să poată fi utilizat într-un mod echitabil și eficient, atât în spitalele publice, cât și în cele private, de către toți cetățenii. Susținem adoptarea modelului din sistemul britanic - NHS, care asigură automat orice cetățean din bugetul de stat, pe un principiu care e bazat pe acces cât mai facil, nu pe contributivitate. Accesul înseamnă șanse mai bune de prevenție, mai puține urgențe și cheltuieli, mai puține decese premature.

Cerem interzicerea publicității de orice natură pentru produsele și serviciile medicale non-etice, care încearcă manipularea consumatorului și desconsideră astfel dreptul fundamental al fiecărui pacient de a alege atât instituția medicală, cât și serviciul ori produsul medical de care are cu adevărat nevoie.

Pentru a păstra intactă decizia medicală milităm pentru restricționarea promovării produselor farmaceutice în rândul profesioniștilor din domeniul medical de către industria farmaceutică; Susținem obligativitatea prin lege a transparenței acționariatelor serviciilor medicale a căror publicitate de sute de mii de euro o consumăm zilnic la televiziuni și radio. Dezavuiem toate operațiunile publicitare care creează nevoi artificiale, care induc oamenilor sentimentul de fragilitate fizică și psihică, de boală și insecuritate.

Digitalizarea

În România digitalizarea este un proces mult întârziat.

Derularea acestui proces care să interconecteze cu adevărat oameni, servicii și comunități într-un ritm accelerat este un **obiectiv de grad zero**.

Aducerea noilor tehnologii în viața fiecărei comunități este un indicator al gradului de dezvoltare locală.

Dreptul de interconectare, de acces egal la internet este un drept fundamental al omului și trebuie respectat ca atare și în România.

Milităm pentru o digitalizare echitabilă, inclusiv una care să reducă decalajele digitale în educație, în sănătate, la locul de muncă și să faciliteze, competitiv economic și social, munca de la distanță.

Modernizarea statului, a administrației nu vor fi posibile cu adevărat în absența Digitalizării și integrării datelor. Transparența cheltuirii banului public, facilitarea unei interfețe prietenoase și utile între stat, administrație publică, companii și cetățeni sunt decisive pentru dezvoltare, iar digitalizarea este instrumentul realizării acestor obiective.

Vom propune politici pentru combaterea **sărăciei digitale**.

Accesul la **educația digitală în masă**, inclusiv a adulților este o prioritate pentru Verzi. Până în anul 2030 minim 80% din populația activă a României trebuie să aibă competențele digitale de bază.

Copiii, familiile, persoanele în vârstă, precum și grupurile vulnerabile trebuie să devină o prioritate în ceea ce privește accesul la internet și la echipamente digitale, în special în privința accesului la educație, la serviciile publice și de sănătate.

Provocările actuale ale zonelor urbane și progresul tehnic, în special în domeniul tehnologiilor informatice, electronică, comunicații, inteligență artificială au crescut, într-un ritm alert, nevoia de transformare digitală a orașelor. Având ca prim scop creșterea sustenabilă a calității vieții în orașe, susținem ideile de digitalizare ale serviciilor care deservesc locuitorii orașelor și ajută administrațiile să ia cele mai bune măsuri pentru dezvoltarea și administrarea orașelor. Promovăm ideile de *smart city* și *safe city*, alături de celelalte măsuri care asigură accesul tuturor la serviciile esențiale și o mai bună calitate a vieții pentru toți locuitorii.

Investițiile în infrastructura digitală trebuie accelerate pentru ca beneficiile digitalizării să fie distribuite echitabil. Susținem ideea de suveranitate a infrastructurii

digitale a UE prin luarea de măsuri care să asigure o concurență loială și deschisă, pentru a preveni monopolurile, situația de client captiv, concentrarea datelor și dependența de țări terțe în ceea ce privește infrastructura și serviciile, îmbunătățind piața internă a UE din perspectiva consumatorilor.

Pledăm de asemenea pentru monitorizarea și analiza impactului asupra mediului a infrastructurii digitale și a digitalizării, din perspectiva obiectivului nostru strategic în domeniu, acela de a crea o societate digitală etică, transparentă, sigură și, în primul rând, cu un consum redus de energie.

MUNCA DECENTĂ: MUNCIM PENTRU A TRĂI, NU TRĂIM PENTRU A MUNCI!

În România și nu numai, „prețul muncii” a devenit astăzi, din păcate, „costul muncii”. Munca prestată nu este recompensată la adevărata ei valoare în România. Suntem în continuare o țară a muncii ieftine, cu un potențial exploziv care riscă să arunce în aer toate echilibrele sociale.

Noi, Verzii susținem creșterea salariului minim și legarea lui de coșul minim de consum pentru un trai decent. Doar așa traiul decent nu va mai fi o literă moartă în Constituție, iar puterea de cumpărare nu se va prăbuși sub apăsarea unor crize inflaționiste.

Susținem introducerea salariului minim în Uniunea Europeană ca mecanism de justiție socială, la nivel național și european.

Susținem consolidarea dialogului social în România, reforma Codului Muncii din perspectiva dreptului la negocieri colective, a respectării sănătății și securității în muncă și a echilibrului dintre muncă și viața privată.

Pledăm pentru o nouă lege a dialogului social care să confirme și să garanteze negocierile la nivel național, să faciliteze constituirea sindicatelor, declanșarea grevelor, negocierea contractelor colective la nivel de sector.

Cerem reducerea pragului de reprezentativitate sindicală de la 50%+1 la 30%.

Cerem Rapoarte transparente privind sănătatea și securitatea în muncă și orele lucrate de angajați, în toate companiile publice și private.

Succesul tranziției verzi înseamnă locuri de muncă decente, sigure, durabile, un nou echilibru sănătos între viața profesională și cea privată.

Cerem Guvernului și Parlamentului să ratifice de urgență Convenția OIM nr. 190, a Organizației Internaționale a Muncii pentru eliminarea violenței și hărțuirii în lumea muncii.

Dreptul la formare profesională permanentă este încălcat frecvent, inclusiv pentru lucrătorii din instituțiile cu rol de inspecție și control în domeniul protecției mediului. Cerem restabilirea acestui drept.

COMBATEREA SĂRĂCIEI, MIZĂ STRATEGICĂ

În spiritul dreptății sociale, cerem ca toate beneficiile incluse în asistența socială, de la venitul minim garantat (VMG), alocația pentru susținerea familiei (ASF), ajutorul de somaj etc., să se fundamenteze pe un **Indicator Social de Referință** (ISR) conectat la salariul minim actualizat anual, nu la cel din 2008.

Având atâția copii și adulți săraci nu putem emite pretenția de a deveni o comunitate dezvoltată în stare să răspundă noilor provocări economice, educaționale, sociale, generate de schimbările climatice, mai cu seamă că efectele acestor schimbări vor accentua sărăcia, dacă nu luăm măsurile potrivite din timp.

România are strategii de combatere a sărăciei, dar nu are planuri de evaluare și monitorizare riguroase, nici ținte precise.

De aceea propunem ca **încadrarea într-o Țintă de Reducere Anuală a Sărăciei (TRAS)** să fie la fel de importantă și obligatorie precum încadrarea în Ținta Deficitului Bugetar. O societate săracă și polarizată nu este un mediu favorabil nici pentru democrație, nici pentru dezvoltarea economică; de aceea susținem și înființarea DNAS (Direcția Națională ANTI-SĂRĂCIE).

De asemenea propunem, tot ca element de combatere a sărăciei, un indicator al Progresului Social Măsurabil (PSM), astfel încât în mod permanent, creșterea economică să se regăsească în mod corect în calitatea vieții tuturor oamenilor, în veniturile și pensiile lor. Redistribuirea resurselor în noul mod de a decide, produce și consuma va garanta circulația beneficiilor în interiorul unei noi solidarități. Dezvoltarea sănătoasă nu se poate măsura doar prin indicatorul PIB, ci prin indicatori clari privind accesul cetățenilor, deopotrivă în mediul urban și rural, la: infrastructură de igienă, de sănătate, de educație, consum alimentar sănătos, sport, cultură, calitatea aerului și a apei. PSM trebuie cuantificat și prin gradul de acces pe care un om îl are la un loc de muncă decent, plătit corect, justiție egală, sănătate și educație de calitate, mediu curat, un raport corect între activitatea personală și profesională.

Combaterea sărăciei presupune o acțiune decisă și pe linia combaterii sărăciei energetice.

Propunem redefinirea noțiunii de „client vulnerabil” și introducerea celei de „sărăcie energetică” în așa fel încât acestea să reflecte complexitatea reală a fenomenelor cu care se confruntă un procent de cca 35% din populație, în creștere în contextul actualei crize energetice generate de războiul din Ucraina;

Susținem alcătuirea unui plan de acțiuni pentru acces universal la energie (curată), prin colaborare cu autoritățile locale, cu remedii financiare (directe sau prin sistemul de

asistență socială), non-financiare (de ex: ne-deconectarea de la rețele, în special în sezonul rece) și structurale (eficiență energetică);

Problema scăderii consumului trebuie abordată frontal, dincolo de orice calcule electorale. Avem nevoie de programe prin care oamenii fără posibilități să poată să își achiziționeze, de exemplu, becuri economice, ceea ce ar duce la scăderea consumului și economii în bugetul familiei.

Combaterea sărăciei presupune combaterea tuturor cauzelor sale reale: taxarea mai mare a muncii în România în raport cu capitalul; risipa banilor publici, inclusiv devalizarea fondurilor private de pensii, îndatorarea haotică la dobânzi uriașe pe termen lung, accentuarea declinului demografic; nivel scăzut de instruire, competențe digitale și lingvistice reduse, transferul de sărăcie de la o generație la alta; ne-asimilarea tehnologiei verzi; nivel scăzut de productivitate; deficit în procesul de digitalizare; ecosistem antreprenorial slab dezvoltat.

Nu mai putem accepta împrumuturi inhibitoare de dezvoltare care să meargă spre pensii speciale, salarii bugetare de lux, privilegiu, în timp ce avem 8 milioane de români în risc de sărăcie energetică, mii de școli vulnerabile, sute de mii de copii preșcolari sau antepreșcolari în risc de sărăcie, aproape 2 milioane de români angajați aflați în pragul sărăciei.

Primul pas spre combaterea sărăciei este, în viziunea noastră, legarea salariului minim net de un coș minim de consum pentru un trai decent, calculat în conformitate cu normele europene.

Vom fi principalul partid al justiției sociale din România!

COPIII ȘI TINERII ÎN CENTRUL ACȚIUNII NOASTRE PUBLICE

Viitorul în România se construiește azi fără tineri. Tocmai copiii și tinerii, generațiile cele mai afectate de schimbările climatice sunt ignorați, blocați în accesul la decizia politică, la deciziile privind politicile publice. Problemele tinerilor sunt sub-reprezentate pe agenda publică. Preocuparea decidenților pentru respectul drepturilor și libertăților familiilor cu copii și al tinerei generații, inclusiv al respectului pentru diversitate este adesea marginalizată.

Suștinem participarea și reprezentarea tinerilor în procesele democratice și decizionale la toate nivelurile, inclusiv prin organizarea în școli, licee și universități a unor grupuri de dezbateri.

Copiii ar trebui implicați în evaluarea și formularea politicilor prin dialog cu persoanele cu experiență.

Suștinem dreptul de vot de la 16 ani pentru toate tipurile de alegeri.

Pledăm pentru ca toate noile acte legislative și proiecte de politici publice să fie avizate abia după evaluarea impactului față de tinerii până în 30 de ani. Suștinem introducerea unui mecanism de control al legislației din perspectiva tinerilor, care să

include atât o evaluare a impactului, cât și un mecanism de consultare cu reprezentanți ai tinerilor, atunci când legislația are un impact asupra tinerilor.

Scăderea numărului de NEETS în România (tineri care nici nu muncesc, nici nu studiază, nici nu participă la un program de formare profesională) se poate face inclusiv prin dezvoltarea unui proces mai amplu de orientare profesională, începând chiar de la 12 ani. Vrem să dăm posibilitatea tinerilor să beneficieze de vizite/ scurte stagii experimentale la organizații cu scop lucrativ și fără scop lucrativ, în strânsă cooperare între școli, administrațiile locale și organizațiile/ întreprinderile respective pentru a le permite tinerilor să aibă un prim contact cu mediul profesional.

Susținem introducerea *Universal Basic Income* pentru studenți pe o perioadă de 3 ani.

Vrem să ne asigurăm că stagiile și locurile de muncă ale tinerilor respectă standardele de calitate, inclusiv în ceea ce privește remunerarea, punând capăt sistemului de salarii minime ale tinerilor ori de neplată al acestor stagii. Vrem adoptarea de măsuri din timp pentru ca, indiferent de crize, impactul acestora asupra tinerilor să fie redus la minimum în privința studiilor, a formării profesionale, ori privind tranziția către piața muncii și bunăstarea psihică.

Fiecare comunitate trebuie să aibă controlul și responsabilitatea de a crea un mediu sănătos pentru toți copiii, inclusiv pentru cei vulnerabili, pentru a le susține acestora dezvoltarea deplină. În acest sens refacerea familiilor transnationale este un obiectiv de prim ordin pentru Partidul Verde(Verzii).

Punerea în centrul acțiunii politice, în mod real, a drepturilor și intereselor familiilor cu copii, al copiilor și tinerilor este singura cale pentru a stopa exodul tinerilor în vest și pentru a valorifica inteligența și creativitatea lor în favoarea României.

DREPTURI EGALE. RESPECT PENTRU DIVERSITATE

Susținem o societate multiculturală și drepturi egale pentru toți oamenii! Verzii la nivel european sunt campioni ai libertăților minorităților și suntem mândri de o astfel de tradiție progresistă de apărare a drepturilor minorităților etnice, rasiale, sexuale. Susținem parteneriatul civil pentru cuplurile hetero și homosexuale.

Femeile au fost secole de-a rândul discriminate și împiedicate să ocupe funcții de conducere. De aceea, pentru noi este important echilibrul de gen în viața publică. Partidul Verde (*VERZII*) are în statut prevederea ca, la nivel de conducere, pe diverse paliere, să existe co-președinți de ambele genuri.

Suntem deschiși să discutăm absolut toate problemele delicate din societate și să contribuim, în spiritul respectului pentru libertate și toleranță umană, la soluționarea lor rațională. Nu trebuie să avem pedepse acolo unde putem avea prevenție și reglementări mai clare. Nu trebuie să afectăm drepturi și libertăți legitime, ci să conciliem toate drepturile și libertățile legitime.

CULTURA, SPORTUL ȘI TURISMUL - MOTOARE PENTRU ECONOMIE ȘI SUSTENABILITATE

Cultura, sportul și turismul au devenit de mult domenii marginale pe agenda publică și acest lucru se repercutează negativ asupra identității noastre, a brandului de țară și chiar asupra economiei noastre. Cultura ne poate reda tuturor și fiecăruia în parte demnitatea, acasă sau peste hotare. Cultura va adăuga acea dimensiune spirituală pe care o simțim adeseori pierdută. O cultură vie, deschisă și inovatoare este cel mai bun promotor al valorilor și principiilor în care credem și pe baza cărora vom construi viitorul nostru și al copiilor noștri.

Astăzi investițiile în cultură, turism și sport sunt adesea doar bifate, nu susținute strategic. Noi credem că ele pot și trebuie să devină motoare pentru sustenabilitatea economiei, pentru reușita tranziției verzi în România.

Cultura, alături de economie, social și mediu, trebuie să devină și în România al patrulea pilon al dezvoltării durabile. Protejarea peisajului cultural și dezvoltarea de politici pluridisciplinare vor putea asigura o coordonare eficientă a politicilor integrate de mediu și de patrimoniu la nivel național. Vom aborda cultura trans-disciplinar prin programe care să stimuleze legăturile dintre cultură și alte sectoare, precum: relațiile cu planificarea spațială, legislația mediului, conservarea naturii și educația.

Patrimoniul cultural este o resursă esențială pentru identitatea României și pentru dezvoltarea unei societăți prospere, bazată pe incluziune socială și participativitate. Patrimoniul cultural, alături de industriile creative sunt resurse excepționale, care printr-o gestionare responsabilă, adaugă comunității plusvaloare economică, socială și culturală. De aceea vom propune o legislație mai clară privind protejarea patrimoniului cultural.

Vrem alocarea unor spații publice nefolosite către actori culturali și organizatori de conținut cultural. Se impune promovarea unui **Cod al Culturii** prin care să fie reglementate durabil și unitar toate aspectele legislative ale activității culturale, inclusiv protecția adecvată a profesioniștilor din domeniul cultural, în special în orice situație de criză.

Sușținem adoptarea unui statut juridic al profesionistului din cultură conform unor modele de la nivel european.

Vrem creșterea alocărilor financiare pentru Programul național de restaurare, inclusiv pentru laboratoare care să funcționeze pe lângă centrele regionale. Se impune o evidență cadastrală clară a monumentelor istorice, integrarea Listei Monumentelor Istorice într-un sistem similar de evidență și corelare cu Repertoriul Arheologic Național.

Crearea **Registrului Digital al Construcțiilor**, cu date privind regimul de proprietate, regimul de protecție și rezistență, conceptul, proiectul, execuția și utilizarea lor - pe baza arhivelor administrațiilor locale - este absolut necesară.

Ne propunem crearea cadrului legal prin care statul român să-și asume direct și prioritar obligativitatea de a avea terenul degrevat de sarcini administrative care privesc protejarea patrimoniului. De asemenea vrem compensarea prin subvenții a terenurilor agricole care conțin monumente și situri care se degradează accentuat prin lucrările agricole curente.

Principalele linii strategice ale Partidului Verde în domeniul culturii sunt:

- Îmbunătățirea serviciului public în domeniul culturii;

- Creșterea performanței manageriale a instituțiilor de stat din domeniul culturii;
- Dezvoltarea publicului pentru cultură prin politici inovative de educație și consum cultural;
- Dezvoltarea creativității contemporane;
- Creșterea consumului de carte și cultură de toate genurile;
- Susținerea industriei cinematografice;
- Revitalizarea comunităților locale prin cultură și susținerea regenerării zonelor depopulate sau în curs de depopulare relevante din perspectiva patrimoniului cultural.

Dezvoltarea ecoturismului (turism rural, turism în arii naturale protejate, turism cultural etc.) poate și trebuie să fie o sursă importantă de creștere economică.

Investițiile în sportul de performanță pot aduce prestigiu și bani, iar investițiile inteligente în sportul de masă au un aport important la sănătatea publică, la dezvoltarea unei noi generații cu minte sănătoasă în corp sănătos.

Creșterea bugetelor pentru sport și cultură, posibile inclusiv prin creșterea ratei de colectare fiscală, sunt absolut necesare, ca și utilizarea tuturor liniilor de finanțare europene sau altor granturi internaționale.

Propunem, de exemplu, ca 10% din bugetul de cca 3 miliarde lei al Administrației Fondului de Mediu să fie direcționat pentru susținerea artei independente și educației având ca obiectiv înțelegerea schimbărilor climatice.

Susținem, de asemenea, formarea culturală permanentă și accesul la învățare pe tot parcursul vieții, inclusiv pentru cei din mediul rural.

ROMÂNIA JUSTĂ - CONTRIBUTOR ȘI BENEFICIAR DE SUVERANITATE EUROPEANĂ

Uniunea Europeană este și trebuie să rămână cel mai ambițios actor global în privința obținerii neutralității climatice. Europa trebuie să ofere un exemplu și să fie locomotiva acestui proces vital pentru supraviețuirea rasei umane.

Pentru dezvoltarea sănătoasă a României, apartenența demnă la UE și la spațiul euroatlantic este decisivă. Românii de acasă și românii din Diaspora au șansa unei vieți mai bune pentru ei și copiii lor în interiorul Uniunii Europene doar alegând lideri responsabili care știu să utilizeze instrumentele diplomației politice, economice, culturale și climatice în beneficiul celor mulți.

Așa vom deveni o țară respectată, un decident egal în UE, un model de dezvoltare curată, nu o periferie măcinată de insecuritate și incertitudini, la cheremul inginerilor profitului cu orice preț!

O singură Românie, justă, profund europeană, nedivizată moral și economic, dezvoltată sustenabil, capabilă să aibă grijă de toți cetățenii ei, dinăuntru și din afara granițelor.

O Românie parte a unei Europe în care tranziția verde nu trebuie să lase pe nimeni în urmă. De aceea, vom cere suprataxarea extra-profiturilor energetice, alimentare, farmaceutice, bancare etc. și finanțarea astfel a transferurilor publice către familiile aflate în dificultate, către politicile de adaptare energetică, economică, socială și culturală la provocările schimbărilor climatice. Vom susține recentrarea sarcinii fiscale dinspre veniturile din muncă spre veniturile din capital și pentru o consolidare durabilă a funcției re-distributive a sistemelor fiscale.

Independența energetică a României este strâns legată de independența energetică a UE. Ea trebuie să fie centrată pe energie verde și pe dezvoltare sustenabilă.

O Europă Verde, Socială, Suverană, tratându-și egal toți cetățenii, în siguranță, acesta este cadrul optim pentru o pace durabilă, pentru o viață sănătoasă pentru fiecare familie de români.

O astfel de Europă, definită de o proiecție post-neo-liberală, pentru care milităm alături de Verzii de pe întreg continentul, va putea garanta libertăți și demnitate pentru toți și toate, fără discriminări de ordin sexual, religios, etnic sau politic.